

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 717/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen laittoman maahantulon ja maassa oleskelun vastaisesta toimintaohjelmasta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Vilhelm Junnilan /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 717/2020 vp:

Miksi ja millä perusteella laittoman maahantulon ja maassa oleskelun vastaisen toimintaohjelman valmisteluun ei kutsuttu Rajavartiolaitosta, joka on vastuussa laittoman maahantulon torjunnasta,

miten ohjelmalla ehkäistään laitonta maassa oleskelua, jos siinä ei huomioida laittomasti maassa oleskelevien maasta poistamista,

miksi ministeriö valmistelee ilman oleskelulupaa maassa olevien tilanteen helpottamista, jopa tilanteissa, joissa henkilö ei suostu maasta poistumaan tai häntä ei onnistuta muuten poistamaan ja

onko sisäministerin puheiden perusteella syytä olettaa, että valmistelun todellisena tarkoituksena on päästä jakamaan tilapäisiä oleskelulupa maasta poistamisen estymisen vuoksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Sisäministeriö on asettanut 10.9.2020 hankkeen, jonka tehtävänä on päivittää laittoman maahantulon ja maassa oleskelun vastainen toimintaohjelma ajalle 2021–2024. Toimintaohjelma valmistellaan sisäministeriön maahanmuutto-osaston johdolla yhteistyössä ministeriön poliisiosaston ja rajavartio-osaston kanssa. Rajavartio-osasto toimii sisäministeriössä osastona sekä Rajavartiolaituksen esikuntana. Näin ollen myös Rajavartiolaitos on mukana toimintaohjelman valmistelussa.

Edellä mainittujen tahojen lisäksi toimintaohjelmaa valmisteleivassa hanketyöryhmässä on edustajat ulkoministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, työ- ja elinkeinoministeriöstä, Maahanmuuttovirastosta ja Poliisihallituksesta. Hanketyöryhmä kuulee toimintaohjelman valmistelussa laajasti myös muita sidosryhmiä.

Tehokas ja kestävä paluujärjestelmä sekä toimiva takaisinottoyhteistyö kolmansien maiden kanssa on osa toimivaa maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan kokonaisuutta. Voimassa olevassa toimintaohjelmassa toimenpidesuositus 17 koskee palautuksia. Päivitettävässä ohjelmassa

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 717/2020 vp

paluita ja palautuksia pyritään käsittelemään aiempaa laajemmin. Päivitettävällä ohjelmalla pyritään muutoinkin vaikuttamaan laittomaan maahantuloon ja maassa oleskeluun aiempaa kattavammin ja strategisemmin.

Tämän johdosta toimintaohjelmassa tarkastellaan myös ilman oleskelulupaa maassa oleskelevien asemaa ja heihin liittyviä hyväksikäytön ilmiöitä sekä ihmiskaupan uhrien asemaa. Suomessa elää ihmisiä, joilla ei ole oleskeluoikeutta ja jotka eivät poistu maasta vapaaehtoisen paluun järjestelmän kautta eikä viranomaistoimin toteutettava palautus ole mahdollinen. Se, että suomalaisessa yhteiskunnassa elää virallisen yhteiskunnan ulkopuolella ihmisiä, on ongelmallista niin yksilön kuin koko yhteiskunnan kannalta. Ohjelmalla pyritään vaikuttamaan kokonaisvaltaisesti siihen, ettei Suomeen syntyisi virallisen yhteiskunnan ulkopuolelle jäävää varjoyhteiskuntaa.

Toimintaohjelman valmistelussa hyödynnetään vuoden 2020 aikana sisäisen turvallisuuden strategian toimeenpanossa sidosryhmiltä kerättyä aineistoa liittyen ilman oleskelulupaa maahan jääviin turvapaikanhakijoihin. Kattavan sidosryhmätyöskentelyn jälkeen poikkihallinnollinen yhteistyöryhmä esitti viittä painopistettä ilman oleskelulupaa Suomessa olevien, kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden määrään ja asemaan vaikuttamiseksi. Esitetyillä painopisteillä halutaan vähentää niitä riskejä, joita tilanteesta aiheutuu henkilöille itselleen ja yhteiskunnalle. Esitykset hyväksyttiin sisäisen turvallisuuden kansallisessa yhteistyöryhmässä 30.9.2020 ja ne otetaan huomioon toimintaohjelmaa päivitettäessä.

Nykylainsäädännön perusteella tilapäistä oleskelulupaa maasta poistamisen estymisen vuoksi ei ole mahdollista myöntää henkilölle, jonka paluu jää toteutumatta sen vuoksi, että hän ei suostu palaamaan kotimaahansa. Toimintaohjelmaa päivittävä hanketyöryhmä on kokoontunut ensimmäisen kerran 5.10.2020. Hankkeen määräaika on vuoden 2020 loppuun. Työryhmän tulevien toimenpide-ehtotusten ennakoiminen on vielä tässä vaiheessa ennen aikaista.

Helsingissä 26.10.2020

Sisäministeri Maria Ohisalo